

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ФІНАНСІВ

NORD UNIVERSITY (НОРВЕГІЯ)

ДУ «ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ І ПРОГНОЗУВАННЯ НАН УКРАЇНИ»

ДННУ «АКАДЕМІЯ ФІНАНСОВОГО УПРАВЛІННЯ»

РАХУНКОВА ПАЛАТА УКРАЇНИ

МАТЕРІАЛИ

ХVІІІ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

«СВІТОВІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ»

22 травня 2025 року

Київ - 2025

ЗМІСТ

АЛЕКСЕЄНКО ЛЮДМИЛА, ТАРАНОВ ІГОР <i>Фінансові, гуманітарні та оборонні компроміси в умовах епістемічної невизначеності політики: теоретичний концепт</i>	14
АРИЧ МИХАЙЛО <i>Сучасні виклики використання генетичної інформації для андеррайтингу у страхуванні в Україні</i>	17
БИЦЮРА ЮРІЙ <i>Використання поведінкових інструментів у системі публічних фінансів: зарубіжний та вітчизняний досвід</i>	19
БУРЯЧЕНКО АНДРІЙ <i>Реінтеграція європейського банківського сектору як фактор майбутніх перспектив зростання</i>	22
BUCKIUNIENE OLGA, ШУРПЕНКОВА РУСЛАНА <i>Податкове планування в системі управління фінансами господарюючих суб'єктів</i>	25
ВАРНАЛІЙ ЗАХАРІЙ <i>Економічна безпекологія як теоретична основа забезпечення фінансової безпеки України</i>	29
ГЛУШКО АЛІНА, БІЛЬКО СТАНІСЛАВ <i>Технології штучного інтелекту у фінансовій системі України: безпековий аспект</i>	32
ГОРДЕЙ ОКСАНА, ПАЦАЙ БОГДАН <i>Інтеграція цілей сталого розвитку в повоєнне відновлення України</i>	34
ГРАНОВСЬКА ІННА, МАКАРЧУК ІННА, ГРАНОВСЬКИЙ ОЛЕКСАНДР <i>Роль податкових і неподаткових надходжень у формуванні фінансових ресурсів громад в умовах військового стану</i>	37
ДАВИДЕНКО НАДІЯ, ОНИШКО СВІТЛАНА <i>Дефіцит державного бюджету та державний борг України: виклики та напрями вдосконалення фінансової політики</i>	39

Арич Михайло,
кандидат економічних наук, доцент, заступник директора
Навчально-наукового інституту економіки і управління
Національний університет харчових технологій

СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ВИКОРИСТАННЯ ГЕНЕТИЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ ДЛЯ АНДЕРРАЙТИНГУ У СТРАХУВАННІ В УКРАЇНІ

Сучасні тенденції оцінки страхових ризиків пов'язаних із життям та здоров'я однозначно характеризуються все-більшим використанням новітніх технологій. Так, застосування як інформаційних, так і наукових підходів до андеррайтингу у страхуванні обґрунтовується необхідністю якісної оцінки страхових ризиків з урахуванням всіх можливих факторів. При цьому, наразі чи не найбільше уваги науковцями приділяється питанням пов'язаних із особливостями використання генетичної інформації людини (у тому числі результатів генетичних аналізів) для оцінки страхових ризиків пов'язаних із життям та здоров'я та/або визначення будь-яких інших договорів страхування життям та здоров'я [1].

Встановлено, що застосування генетичної інформації для цілей андеррайтингу пов'язане із багатьма етичними, соціальними та законодавчими викликами [1-2]. Тому, наразі, незважаючи на наявність різної міжнародної практики у регулювання використання генетичних даних для оцінки страхових ризиків пов'язаних із життям та здоров'я, все ще серед науковців немає єдиної позиції щодо вибору найефективнішого методу державного регулювання [2].

Так, у результаті дослідження визначено, що наразі в Україні немає специфічного законодавства, яке б прямо встановлювало умови та правила застосування генетичної інформації (у тому числі результатів генетичних аналізів) для оцінки страхових ризиків пов'язаних із життям та здоров'я [3]. Тому така неврегульованість даного питання в Україні потенційно може створювати досить-таки суттєві виклики, як для страхового ринку, так і для суспільства загалом і для кожної окремої людини зокрема [4].

Встановлено, що за даних умов фактично відсутності регулювання основними сучасними викликами використання генетичної інформації для андеррайтингу у страхуванні в Україні можна вважати наступні.

По-перше, генетична дискримінація у страхуванні – це ситуація за якої заявнику на страхування (страхувальнику) на основі його генетичної інформації (у тому числі результатів генетичних аналізів), яка показує підвищений ризик зміни стану здоров'я/життя під час укладенням страхового договору 1) пропонується більша ніж зазвичай страхова премія; 2) обмежується страхове покриття (страхова сума); 3) відмовлено у страховому захисті, або застосовуються будь-які інші заходи, які ставлять його у гірше становище ніж інших страхувальників [1-4]. При цьому, варто відмітити, що на момент укладення страхового договору страхувальник не має прояву тих симптомів, підвищену ймовірність появи яких можна оцінити виходячи з його генетичної інформації. Визначено, що як наслідок ризику генетичної дискримінації у

страхуванні можливе також зниження зацікавленості та схильності людей до участі у генетичних дослідженнях (як з медичною, так і науковою метою) [5]. А тому, в цілому даний виклик використання генетичної інформації для цілей андеррайтингу, враховуючи поточну відсутність державного регулювання в Україні даної сфери, може мати досить-такі суттєві негативні наслідки і для суспільства в Україні загалом.

По-друге, це інформаційна асиметрія, яка проявляється за ситуації, коли у страхувальника перед укладанням страхового договору є більше даних (у нашому випадку мається на увазі про генетична інформація), які є важливими для оцінки страхових ризиків, ніж у страхової компанії. Наприклад, страхувальник на основі своїх результатів генетичних аналізів знає про свій підвищений генетичний ризик розвитку певного захворювання в майбутньому і не повідомляє ці дані страховій компанії [3; 5]. На практиці даний виклик є особливо негативним для страховиків, адже не дозволяє об'єктивно оцінити страхові ризики пов'язні із життям та здоров'ям.

Отже, у результаті дослідження встановлено, що основними сучасними викликами використання генетичної інформації для андеррайтингу у страхуванні в Україні є ризик генетичної дискримінації та інформаційної асиметрії. Крім цього, як наслідок даних викликів може виникати небажання людей до участі у генетичних дослідженнях, адже страхові компанії можуть використати ці дані для генетичної дискримінації.

Список використаних джерел

1. Joly, Y., Huerne, K., Arych, M., Bombard, Y., De Paor, A., Dove, E. S., Granados Moreno, P., Ho, C., Ho, C. H., Van Hoyweghen, I., Kim, H., Lebret, A., Minssen, T., Ó Cathaoir, K., Prince, A., Nair, A., Otlowski, M., Pepper, M. S., Sladek, R., Song, L., ... Genetic Discrimination Observatory (GDO) (2021). The Genetic Discrimination Observatory: confronting novel issues in genetic discrimination. *Trends in genetics : TIG*, 37(11), 951–954. <https://doi.org/10.1016/j.tig.2021.08.004>
2. Uberoi D, Dalpé G, Cheung K, et al. The Key Features of a Genetic Nondiscrimination Policy: A Delphi Consensus Statement. *JAMA Netw Open*. 2024;7(9):e2435355. doi:10.1001/jamanetworkopen.2024.35355
3. Арич, М., Щубелка, Х., Волфсбергер, В., & Олексик, Т. (2024). Використання генетичної інформації для оцінювання страхових ризиків в Україні: нормативно-правове забезпечення. *Економіка України*, 67(5(750)), 78–92. <https://doi.org/10.15407/economyukr.2024.05.078>
4. Arych, M.; Joly, Y. Genetic Discrimination in Access to Life Insurance: Does Ukrainian Legislation Offer Sufficient Protection against the Adverse Consequences of the Genetic Revolution to Insurance Applicants? *Laws* 2022, 11, 2. <https://doi.org/10.3390/laws11010002>
5. Арич, М. І., Щубелка, Х. М., Волфсбергер, В., & Олексик, Т. Х. (2024). Чи потрібне Україні специфічне регулювання використання генетичної інформації для оцінки ризиків у страхуванні?. *Фінанси України*, (2), 85-100. <https://doi.org/10.33763/finukr2024.02.085>